

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТУ «FASHION»
В АНГЛОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ**

Ю.В. Косенко, канд. філол. наук, доцент;

А. Коробка, студент

Сумський державний університет,

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

У статті розглядаються способи вербальної репрезентації лінгвокультурного концепту FASHION на матеріалі англomовного газетного дискурсу. Основну увагу звернено на структурний аналіз концепту FASHION – виявлення ядра та периферії, визначення макрообластей та дефінітивний аналіз номінацій, що складають синонімічний ряд імені концепту FASHION. Аналізується участь синонімів номінації fashion, в тому числі лексема style, а також їх функціонування в сучасній англійській мові. Лексичні засоби вербалізації концепту відображають семи, що подаються англomовними тлумачними словниками та актуалізуються у британському газетному дискурсі. Таким чином визначено найуживаніші значення лексем-вербалізаторів концепту FASHION.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, концепт “fashion”, концептуальний аналіз, газетний дискурс, дефінітивний аналіз номінацій, феномен мода.

Сучасний культурний прогрес зумовлює швидкий розвиток суспільства та зміну смаків, способу життя, правил поведінки та тенденцій в моді. Всі ці зміни відображаються у свідомості людини. Їх можна простежити шляхом дослідження лінгвокультурних концептів, одним із яких є досліджуваний концепт FASHION.

Актуальність теми визначається кількома причинами. По-перше, зацікавленість в дослідженні лінгвокультурних концептів взагалі, а концепт FASHION є одним з таких, що потребують ретельного вивчення. По-друге, концепт FASHION та номінація *fashion* відіграють важливу роль у комунікативних процесах англomовної та світової спільноти різного віку та соціального положення.

Метою статті є структурний аналіз концепту FASHION та дефінітивний аналіз номінацій, що складають синонімічний ряд імені концепту FASHION, номінації *fashion*.

Об'єктом нашого дослідження є лінгвокультурний концепт FASHION в англomовному газетному дискурсі.

Предметом дослідження є ім'я концепту FASHION, номінації *fashion* та лексичні одиниці, що складають її синонімічний ряд.

Одним з провідних понять сучасної когнітивної лінгвістики є концепт. Увагу лінгвістів привертають перш за все концепти, що найтісніше пов'язані з культурою народу і найяскравіше відбивають специфіку його колективної свідомості. Незважаючи на те, що поняття «концепт» використовують представники різних напрямів лінгвістичної науки, єдиного визначення все ще немає. Це свідчить не стільки про відсутність єдності поглядів щодо природи та функцій концепту, скільки про багатство його ознак і властивостей. Попри розмаїття визначень і підходів до поняття «концепт», більшість дослідників погоджуються в тому, що концепт – оперативна одиниця свідомості, ментальне утворення, що має образний та емоційно-оцінний потенціал, етнокультурну специфіку, і є базовою одиницею універсального предметного коду людини.

Різноманіття дефініцій концепту, обумовлене неоднозначністю, семантичною багатоплановістю і глибиною самого явища, призвело до того, що деякі дослідники стали відносити його до квазіметодологічної категорії [1, с.283]. Однак, залучення в сферу лінгвістичного аналізу терміна «концепт» дозволило відкрити нові аспекти значень слів, зокрема культурологічний, простежити в рамках даного терміну

динаміку розвитку похідного етимологічного значення і пояснити закономірності появи смислових збільшень у текстах.

У сучасній лінгвістиці відзначається двояка природа концепту як реалії лінгвістичної, так і екстралінгвістичної. Найвністю у людини двох типів мислення – образного і вербального – пояснюється осмислення концепту як елемента концептуальної системи, що включає в себе інформацію і уявлення даного індивідуума про світ. Інформація про світ, таким чином, зберігається в людській свідомості у вигляді понять і у вигляді образів, які у сукупності утворюють концептуальні структури.

Феномену моди приділяється велика увага в науках соціологічної спрямованості, які акцентують здатність моди розробляти і впроваджувати в культурне співтовариство свої ідеали краси [2]. Тому доцільним є дослідження структури концепту FASHION.

Когнітивна лінгвістика визнає структурну (польову) організацію концепту. Його порівнюють з плодом, кісточка якого ядро, а м'якуш – периферія. Ядро концепту визначається на основі вивчення ключового слова, що називає концепт в сукупності всіх своїх значень (етимологічних і сучасних). Приядерну зону утворюють сенси, представлені значеннями синонімічних (рідше – антонімічних) та аналогічних лексем. Периферія концепту вивчається за його характеристиками, «розсипаними» по різних текстових джерелах: як прецедентних (прислів'я, приказки), так і індивідуально-авторських текстам, а також представлених в асоціативних експериментах. Всі вони разом складають інтерпретаційний шар концепту, вивчення якого дозволяє виявити «... такі семантичні ознаки, котрих може не бути в семантемі (повному наборі значень) ключового слова, яке називає концепт» [3, с.11-13].

Концепт FASHION має ядерно-периферійну структуру, особливості якої на вербальному рівні проявляються в парадигматичних і синтагматичних кореляціях одиниць англійської мови. Висока номінативна щільність (більше семи тисяч вербалізаторів у сучасній англійській мові) даного концепту дає можливість моделювати його на основі мовних та дискурсивних маніфестацій.

У процесі активної пізнавальної діяльності у свідомості людини формуються концептуальні структури, які закладають основу для подальшого пізнання дійсності, що утворюють систему, яка ґрунтується на існуючих концептах і володіє потенціалом розвитку та генезису нових концептів на базі вже існуючих. Серед лінгвокультурних концептів виділяється концепт FASHION, що є національно і культурно детермінованим ментальним утворенням, вивчення якого сприяє виявленню певних особливостей структури англомовної картини світу.

Для проведення концептуального аналізу, в першу чергу треба виявити денотатно-сигніфікативний центр – ядро концепту. З цією метою розглянемо дефініцію номінації *fashion*, звернувшись до Dictionary of Contemporary English, Longman. Словник надає такі значення: something that is popular or thought to be good at particular time – *те, що є або вважається популярним в певний період часу* (1); a style of clothes, hair etc. that is popular at the particular time – *стиль одягу, зачіски та ін., що є популярним в певний період часу* (2); the business or study of making and selling clothes, shoes etc. in new and changing styles. – *бізнес або наука про створення та продаж нового або зміненого стилю одягу, взуття та ін.* (3) [4].

(1) *Could wearable technology finally go from a geeky novelty (nobody looks cool in the Google Glass) to the next big fashion category?* (T, Oct 15, 2013)

(2) *Margaret Thatcher was big on style, if not fashion — she was the hardest thing to hit the middle class since nylon.* (T, Nov 19, 2013)

(3) *Azzedine Alaïa's designs have been worn and revered by fashion insiders for more than four decades.* (G, Sep 20, 2013)

Oxford Dictionary of English надає такі значення лексеми *fashion*: a popular or the latest style of clothing, hair, decoration, or behaviour – *популярна або остання мода в сфері одягу, зачісок, прикрас або поведінки* (4); the production and marketing of new

styles of clothing and cosmetics – виробництво та реалізація одягу та косметики нових стилів (5); a manner of doing something – образ дії (6) [5].

(4) *The actress put on her glad rags and made her way down to Somerset House for a private viewing of the Isabella Blow: Fashion Galore! exhibition, showing off her own flair for fashion in a vintage-inspired outfit.* (E, Nov 20, 2013)

(5) *The fashion industry needs flamboyant, passionate people in it, who love fashion and want to make fashion – they want to live it and they see it as sort of self-expression.* (I, Nov 9, 2013)

(6) *Fashion wasn't a living, it was her reason for living.* (I, Nov 9, 2013)

Collins English Dictionary надає більш широкий ряд дефініцій лексеми fashion: style in clothes, cosmetics, behaviour, etc, esp. the latest or most admired style – стиль одягу, косметики, поведінки та ін., особливо найостанніший або найбільш бажаний стиль (7); designed to be in the current fashion, but not necessarily to last – створене задля теперішньої моди, а не задля останньої; manner of performance – стиль вистави; mode – манера; way – спосіб; a way of life that revolves around the activities, dress, interests, etc, that are most fashionable – стиль життя, в центрі якого заходи, одяг, інтереси, що є наймоднішими (8); shape, appearance, or form – образ, зовнішність або форма (9); kind – вид; type – тип; to give a particular form to – надавати чомусь особливої форми; to make suitable or fitting – робити доцільним або належним; to contrive – вигадувати [6].

(7) *They are dressed vogueishly, in Fashion colours (black, navy, grey), with Fashion hair (brunette, understated) and Fashion make-up.* (T, Nov13, 2013)

(8) *Victoria Beckham's fashion company more than doubled its turnover last year to help seal a particularly profitable 2012 for the Beckham family.* (T, Oct 10, 2013)

(9) *There's a new female fashion mogul in town and she has big ambitions for some of our favourite British brands.* (T, Aug 2, 2013)

Важливо те, що в нових словниках, виданих після 2000 року, іменник fashion має додаткове значення: the business or study of making and selling clothes, shoes etc in new and changing styles [Longman] — бізнес у сфері виробництва, торгівлі одягом, взуттям (10).

(10) *Together Bailey, who joined the company as creative director in 2001, and Ahrendt, who was appointed CEO in 2006, transformed the heritage brand into a multi-million fashion business.* (I, Oct 15, 2013)

Аналіз тлумачень показує, що відбитий в словниковій статті денотатно-сигніфікативний центр включає в себе три компоненти: «щось, визнане суспільством як популярне», «стиль в одязі, зачісці у певний період часу» і «рід занять, пов'язаний з придбанням і продажем предметів одягу» (e.g. fashion industry).

Ключова для даного дослідження лексема fashion має ряд похідних лексичних одиниць: fashioner – a person who fashions objects [Collins English Dictionary] – людина, яка моделює одяг (11); fashionable – conforming to fashion – такий, що відповідає моді (12); такий, що є в моді (13); fashionability – the state of being fashionable – перебування в моді (14).

(11) *British fashioner Paul Smith started his career more than 40 years ago in a tiny shop in Nottingham, over the years he built a global fashion empire worth millions.* (I, Nov 21, 2013)

(12) *I made items that will fit right in to the busy world of a modern jetsetter. They are compact, fashionable and fully functional.* (I, Nov 21, 2013)

(13) *Character building is fashionable.* (DT, Nov 4, 2013)

(14) *George Weston, chief executive of ABF, said: "Three things have improved [during the year] — the quality and fashionability of the clothes we sell, the look of the stores outside and inside, and the in-store standards are better".* (DT, Nov 5, 2013)

Більш детально синонімічний ряд імені концепту FASHION, номінації fashion досліджуємо за словником Roget's International Thesaurus: fad, form, look, mode model, pattern, shape, thing, tone, trend, appearance, bandwagon, chic, configuration, convention,

craze, cry, cultism, cultus, custom, cut, figure, furor, latest, line, make, mold, rage, usage, vogue, dernier cri, faddism, in thing, last word, latest thing, newest wrinkle [7].

Однією з номінацій, що входять до синонімічного ряду імені концепту FASHION, номінації *fashion*, згідно з Dictionary Contemporary English, Longman, є лексема *style*, що робить її важливою для нашого дослідження. Отже, виникає необхідність її аналізу. Словник of Dictionary Contemporary English, Longman, надає наступні значення лексеми *style*: a particular way of doing, designing or producing smth, especially one that is typical of a particular place, period of time or group of people – *особливий вид діяльності, розробки або виготовлення речей, особливо таких, що є типовими для певної місцевості, періоду часу або групи людей* (31); a typical way of writing, painting, etc. that is used by a particular person or during a particular period of time – *характерний спосіб написання, малювання та ін., що використовується окремими особами за певний період часу*; a particular design or fashion for something such as furniture, clothes, hair, etc. – *дизайн або мода на щось, наприклад меблі, одяг, зачіски і т.д.*(32); a confident and attractive quality that makes people admire you, and that is shown in your appearance or the way you do things – *певна приваблива якість, що змушує людей захоплюватися вами, і яка виражається у вашій зовнішності чи манері поведінки* [4].

(31) *Hansel and Gretel-style cottage in picturesque Broadway could be just for you.* (T, May 10, 2013)

(32) *You begin to develop your style as a child.* (G, Sep 4, 2011).

Лексема *style* в електронному архіві британської газети The Times зустрічається 119 932 разів.

(33) *'Made in Italy' has become a global codeword for a representation of style and quality, conveying Italy's position at the forefront of international trends.* (T, Nov 06, 2013)

Електронний пошук газети The Guardian, в якій міститься окремий розділ «Life&Style», видав 137 000 000 результатів на запит лексеми *style*. Серед них:

(34) *The clothes that models wear on the catwalk are the bread and butter of any fashion season, but the interest in models' off-duty style is becoming almost as scrutinised – and, indeed, photographed.* (G, Sep 29, 2013).

Отже, проаналізувавши декілька джерел, можна зробити висновок, що найчастіше лексема *style* має такі значення: «манера виконання», «манера одягу» та «вишуканість».

У структурі концепту FASHION можна виділити такі макрообласті – Fashion industry, Clothes, Hairdo and Make-up. Особливістю даних макрообластей є певне взаємопроникнення в концептуальне поле.

Зокрема до макрообласті Fashion industry належать – fashion (15), style (16), model (17), top model (18), glamour (19), designer (20), brand (21), runway (22), catwalk (23), Fashion Week (24), luxury (25), celebrity (26), red carpet (27), heels (28) та ін.

(15) *And so to Milan, where the Italian fashion capital is desperately trying to rebrand itself as a city for young talent, full of new ideas and exciting opportunities.*(T, Oct 6, 2013)

(16) *From flat bikers at Saint Laurent to croc effect at Topshop, the style possibilities are endless.* (T, Oct 8, 2013)

(17) *Anorexic former model Georgina Wilkin blames the fashion industry.* (T, Sep 21, 2013)

(18) *The girlfriend of Oscar Pistorius, who was shot dead at his home, was a top model and "child of God".* (G, Feb 14, 2013)

(19) *Susan Sarandon and Tim Robbins last night injected glamour into the anarchic Edinburgh fringe festival.* (G, Aug 15, 2002)

(20) *Aspiring fine jewellery designers, and jewellery-lovers looking for something a little different, now have the crowdsourcing website Gem Privé to turn to.* (T, Nov 06, 2013)

(21) *Early adopters of a **brand** will sprinkle their wardrobe, and discussions of it, with a particular brand, accented with a hefty dose of smugness, using it as a yardstick by which to measure the nous of their fellow conversationalists.* (Independent, Nov 12, 2013)

(22) *This app for all stylish gentlemen provides you with a flow of shopping and styling tips as well as **runway** coverage and celebrity portraits.* (I, Feb 03, 2010)

(23) *In 2011, he won the French ANDAM award, which pulled the young designer into the international spotlight as well as giving him a much-needed injection of cash to stage the first official **catwalk** show.* (I, Oct 14, 2013)

(24) *Well, thank God London **Fashion Week** is over for another season.* (T, Sep 20, 2013)

(25) *The pool slider, once a distinctly communal shower-only shoe, was given a hit of glitz by Christopher Kane for spring/summer 2012, followed by the ultimate **luxury** makeover: a mink lining, courtesy of Céline's Phoebe Philo for spring/summer 2013.* (I, Nov 25, 2013)

(26) *One kind is drawn by that aura of **celebrity** – the idea of living vicariously through another person's belongs, large or small.* (I, Nov 4, 2013)

(27) *Hugh Jackman makes first **red carpet** appearance since skin cancer scare.* (E, Nov 5, 2013)

(28) *She is famous for her love of **high heels**, but it looks as though Victoria Beckham put comfort before style earlier today when she headed for a girl's day out with littler Harper.* (E, Oct 31, 2013)

Проаналізувавши електронний архів британської газети The Times за останні 3 роки, було виявлено, що лексема *fashion* вживається 80 773 разів.

(29) *Miroslava Duma shows up at parties and **fashion** shows wearing nice frocks – that is her job.* (T, Sep 14, 2013)

Кожний випуск The Guardian має окремих розділ під назвою «Fashion». Офіційний сайт газети надає понад 118 000 результатів пошуку лексеми *fashion*.

(30) *Oprah faced not just **fashion** retail racism, but size bias too.* (G, Aug 9, 2013).

Аналіз дефініцій вище зазначених синонімів лексеми *fashion* та функціонування перелічених номінацій в сучасній англійській мові свідчить про наявність певних семантичних відмінностей між складовими цього концепту, що зумовлено відмінностями між поняттями, що вони репрезентують.

В цілому, лексичні засоби вербалізації концепту відображають теми, що подаються англійськими тлумачними словниками та актуалізуються у британському газетному дискурсі.

Таким чином, проаналізувавши джерела британського газетного дискурсу, а саме такі видання як The Times, The Guardian, Express, The Daily Telegraph, The Independent можна зробити висновок, що деякі значення лексеми *fashion* є більш вживаними: «щось популярне», «поведінка, манера одягатися, що вважається звичайною або популярною в певний час», «стиль одягу, популярний в певний період часу». Це пояснюється актуальністю певних подій, антропоцентричною спрямованістю концепту та важливістю концепту FASHION для британців.

До перспектив дослідження можна віднести більш детальний аналіз номінацій, що складають синонімічний ряд імені концепту FASHION, номінації *fashion*.

VERBALIZATION OF THE LINGUISTIC-CULTURAL CONCEPT «FASHION» IN THE ENGLISH NEWSPAPER DISCOURSE

J. V. Kosenko, PhD, Associate Professor;

A. Korobka, Student

Sumy State University,

2, Rymskogo-Korsakova St., 40007, Sumy, Ukraine

The article discusses the ways of verbal representation of linguistic-cultural concept FASHION on the material of the English-language newspaper discourse. The attention focuses on the structural analysis of the concept FASHION – to reveal the nuclear and periphery, to distinguish the macroareas, and definitive analysis of

the nominations, a number of components synonymous behalf concept FASHION. The article analyzes the participation of synonyms of the lexeme fashion, including lexeme style, and their functioning in modern English. Semes reflect the lexical means of verbalization of the concept in the English-speaking monolingual dictionaries and are actualized in the British newspaper discourse. Thus defined the most frequently used meanings of concept's FASHION verbalizers.

Key words: cognitive linguistics, the concept of "fashion", the newspaper discourse, the definitive analysis of the nominations, the phenomenon of fashion.

ВЕРБАЛИЗАЦИЯ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТА «FASHION» В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ГАЗЕТНОМ ДИСКУРСЕ

Ю.В. Косенко, канд. філол. наук, доцент;

А. Коробка, студент

Сумський державний університет,

ул. Римського-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Україна

В статті розглядаються способи вербальної репрезентації лінгвокультурного концепта FASHION на матеріалі англійського газетного дискурсу. Основне уваження звернено на структурний аналіз концепта FASHION – визначення ядра і периферії, виділення макрообластей, а також дефінітивний аналіз номінацій, що складають синонімічний ряд імені концепта FASHION. Аналізується участь синонімів лексеми fashion, в тому числі лексема style, і їх функціонування в сучасному англійському мові. Лексическі засоби вербалізації концепта відображають семі, які подаються англійськими тлумачими словарями і актуалізуються в британському газетному дискурсі. Таким чином визначені найбільш використовувані значення лексем-вербалізаторів концепта FASHION.

Ключевые слова: когнітивна лінгвістика, концепт "fashion", концептуальний аналіз, газетний дискурс, дефінітивний аналіз номінацій, феномен мода.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сорокин Ю. А. Две дискуссионные реплики по поводу когнитивного «бума» / Ю. А. Сорокин // Проблемы вербализации концептов в семантике языка и текста. Материалы международного симпозиума. Ч.1. — Волгоград: Перемена, 2003. — С. 283-294.
2. Бабушкин А. П. Общезыковые концепты и концепты языковой личности / А. П. Бабушкин // Вестник ВГУ. Сер. 1 : Гуманитарные науки. —1997. — № 2. — С. 114 – 118.
3. Стернин И. А. Очерки по когнитивной лингвистике / И. А. Стернин. — Воронеж: Истоки, 2001. — 191 с.
4. Longman Dictionary of Contemporary English. — NY: Pearson Longman, 2009. — 2082 p.
5. Oxford Dictionary of English. — Oxford: Oxford University Press, 2010. — 2112 p.
6. Collins English Dictionary: 30th Anniversary Edition. — London: HarperCollins UK, 2010. — 1920 p.
7. Roget's International Thesaurus, 7th Edition. — London: HarperCollins UK, 2011. — 1312 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

8. The Daily Telegraph [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/> – Дата доступу: 10.12.2014.
9. The Express [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.express.co.uk/> – Дата доступу: 14.12.2014.
10. The Guardian [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://observer.theguardian.co.uk/> – Дата доступу: 10.12.2014.
11. The Independent [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/> – Дата доступу: 14.12.2014.
12. The Times [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.thetimes.co.uk/> – Дата доступу: 09.12.2014.

LIST OF REFERENCES

1. Sorokin, Y. A., 2003, A couple of words about cognitive «boom», *The Problem or Concept Verbalization Language and Text Semantics. Proceedings of the International Symposium: Part1*, Peremena, Volgograd, p. 283-294.
2. Babushkin, A. P., 1997, The common language concepts and concepts of the language person, *Vestnik VNU. Ser. 1.: Humanitarnyi nauki*, Voronezh., no. 2, p. 114–118.
3. Sternin, I. A., 2001, *Sketches on Cognitive Linguistics*, Istoki, Voronezh, 191 p.
4. *Longman Dictionary of Contemporary English*, 2009, Pearson Longman, NY, 2082 p.
5. *Oxford Dictionary of English*, 2010, Oxford University Press, Oxford, 2112 p.
6. *Collins English Dictionary: 30th anniversary edition*, 2010, HarperCollins UK, London, 1920 p.
7. *Roget's International Thesaurus*, 7th Edition, 2011, HarperCollins UK, London, 1312 p.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

8. The Daily Telegraph, 2014, <http://www.telegraph.co.uk/> (Dec.10, 2014).
9. The Express, 2014, <http://www.express.co.uk/> (Dec.14,12.2014).
10. The Guardian, 2014, <http://observer.theguardian.co.uk/> (Dec. 10, 2014).
11. The Independent, 2014, <http://www.independent.co.uk/> (Dec. 14. 2014).
12. The Times, 2014, <http://www.thetimes.co.uk/> (Dec. 9. 2014).

Надійшла до редакції 15 квітня 2015 г.